

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

31. Marsilius de Inghen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT XXX.

Dionysius Carthusianus.

DIONYSIUS Carthusianus, quamvis temporibus nostris longe propinquior, satis luculente ostendit in eadem illa veterum scriptorum sententia se fuisse. Nam in commentariis in secundum distinctione vigesima quinta quaestione quarta ita loquitur: Quatuor sunt status libertatis seu liberi arbitrii in homine. Vnus ante peccatum, secundus sub peccato, tertius sub gratia, quartus in gloria. Atque in omnibus his iudicia meo, libertas a coactione seu necessitate, equaliter manet in homine propter libertatem voluntatis, quam si homo amitte-

ret, peccatum eius non esset peccatum. Et paulo post, ad quaestionem qua quaerebatur, utrum homo peccet coacte & necessario, quia non potest non peccare, respondet: Si quis habeat plura deprimentia ad peccandum, & nihil elevans contra ea, necesse est quod deprimentia vincant & faciant eum labi deorsum. Ita est in libero arbitrio, gratiam elevantem non habente, sed propriam infirmitatem & culpam trahentem inferius, tamen non cadit nisi electione propria voluntatis, non necessitate coactionis. Ideo dicit Gregorius, peccatum quod per penitentiam non deletur pondere suo mox trahit ad aliud.

CAPVT XXXI.

Marfilius de Inghen.

MARSILIUS etiam ex professione doctrinae sancti Bernardi & Magistri insisit. Nam in quaestione decima sexta super secundum Sententiarum articulo secundo sic loquitur: Cum Magister dicat distinctione vigesima quinta triplicem esse libertatem scilicet a necessitate, a peccato, & a miseria, vocans libertatem a necessitate libertatem a coactione &c. De sola libertate qua est a necessitate est principaliter ad praesens, & est materia praesentis articuli. Vbi primo est notandum quod libertas creaturae rationalis est ipsa creatura, ut libertas Angelus est ipse Angelus. Quod patet quia solo Angelo remanente omnibus alijs ab eo seclusis, maneret ipse liber: & non esset tunc liber per libertatem superadditam, cum omnia alia sint seclusa. Ergo est liber libertate qua ipse est: sequitur enim libertas essentialis creaturae rationalis, sed rationabiliter quaeritur utrum sic libertas hominis sit homo? Ad quod (quia quid nominis est) dicitur communiter quod libertas hominis est sua voluntas qua per suam essentialitatem est: quia sicut non fiat essentialiter Angelus remanere sine libertate ita nec essentialiter voluntatis. Mox docet libertatem dici analogice de Deo, Angelo, & homine, quia Deus liber est simplicitate sine actibus superadditis; Angelus est sua libertas, sed cum actibus superadditis; homo non est sua libertas, sed anima vel voluntas eius, ac deinde varios libertatis modos distinguit iuxta varios hominis status.

Tertia, nec libertas creata voluntatis attenditur penes hoc quod non possit immobilitari in bonum vel in malum. Patet: dicitur in tertio articulo quaestione quinta huius secundi: quia completo statu in eo in quo finaliter se posuit, de lege communi immobiliter perseverat &c.

Quarta. Nec libertas, ut assero, in hoc consistit quod ultimam finem beatissimum clare visum de lege communi possit non velle: sicut beatitudinem suam clare visam non possit non appetere. Et de hoc dictum fuit in secundo articulo &c.

Quinta, videtur quod naturaliter libertas sit sua essentialitas. Haec est prius posita in primo notabili secundi articuli. Et statim adiecit de libertate viae & de potentia Dei ad auferendam libertatem, nempe quod non sit possibile ut voluntate remanente Deus eius libertatem auferat, quia ut dictum est, voluntas est sua libertas.

Et in eadem distinctione decima sexta articulo quinto, succinctis conclusionibus suam de libertate sententiam exprimit. Prima propositio: Libertas voluntatis non attenditur penes hoc quod potest desistere sive peccare. Patet quia tunc Deus non esset libera voluntatis, quia utique peccare non potest.

Ex his perspicuum est, quid sentiat Marfilius de libertate essentiali voluntatis, tum angelicae, tum humanae. Nam quod diversos libertatis status exponat, quae vel in via, vel in patria aliud postulant, non repugnat generali isti doctrinae, sicut infra declaraturi sumus: Quemadmodum enim in viatoribus postulat indifferentiam, ita in beatis admittit necessitatem. Et cum obijceretur ex Philosopho tertio Ethicorum, quod de necessarijs nullus laudaretur vel vituperaretur, Christus autem in omni bono opere tam impeccabilis, fuisset necessitatus, distinguit triplex necessarium.

Primo quia coactum & in hoc nullus meretur. Secundo quia a natura inexistentis sic quod aliter fieri nequit, sicut gravis inclinatio ad deorsum, & hominis inclinatio in scire per intellectum, & in bonum per affectum, & in talibus homo etiam non meretur. Tertio modo dicitur necessarium, quia inevitabile, non tamen per naturam, sed per gratiam in bonum confirmantem. Et hoc contingit generaliter in comprehensivibus. Et statim declarat quod Christus opera bona quae fecit, fecit necessitate inevitabilitatis,

In 2. dist.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

25. 4. 4.

per gratie plenitudinem cum in bonum A quitur de necessario primo vel secundo modo confirmantem, & quod fuerit Ambrosiator. T dicto. De talibus enim necessarijs nullus laudatur. Philolophus autem in tertio Ethicorum lo-

CAPVT XXXII

Nicolaus de Orbellis & Stephanus Brulefer

NICOLAUS de Orbellis commen- tario in secundum sententiarum distinctione vigesima quinta: Dicitur liberum arbitrium simpliciter non quod sic velis hoc ut possit velle existimari, sed quia omne quod vult, appetit ad sui ipsius imperium, quia se vult aliqui ut velit se velle illud, & ideo in aliu volendi se ipsum mouet & sibi dominatur; & pro tanto dicitur liberum, quia immutabiliter ordinatur ad illud.

Stephanus Brulefer commentator Magistri Sententiarum ex ordine Seraphico, scribens in secundum distinctione vigesima quinta quaestione octava: Actus liberi arbitrii deliberantur quamvis possit esse circa necessarium, semper est contingens. Actus vero liberi arbitrii ut liberum est, non solum potest esse circa necessarium, sed etiam necessa-

ritas in se. Et quaestione septima non nisi tria vult includi in libero arbitrio, immunitatem a coactione, excellentiam dignitatem, & potestatem. Quantum ad primum esse equaliter in omnibus in quibus est, sicut dicit Bernardus, inquit, in libro de libero arbitrio. Manet libertas arbitrii iam plena in beato &c.

Petrus Capalsius Episcopus Conuersanus Ordinis Seraphici scribens in secundum Sententiarum tractatu Bonaventurae: Quadam sunt ordinata ad finem beatitudinis qua ipsi ultimo fini beatitudinis coniunguntur, ut videre & amare, & respectu horum est sempiterna & libera electio: alia autem sunt imperfecta, eo quod ab ultimo fine distant, ut fides & spes, & haec excluduntur nec est sempiterna electio respectu horum.

CAPVT XXXIII

Gabriel.

GABRIEL in tertium scribens distinctione decima octava articulo tertio expresse docet, actum beatificum esse posse meritorem, si ad hoc solum a Deo acceptetur. Quod autem obijtur de libertate beatificae dilectionis, respondet; Negatur, quod actus beatitudinis sit simpliciter necessarius, quia siue sit immediate a Deo, siue sit a voluntate est libere electus & ita contingens. Est tamen immutabilis & perpetuus, contingenter non necessario, quia a voluntate divina perpetuo conservatur, cuius certitudinem habet beatus per diuinam revelationem. Est ergo beatitudo immutabilis, quia non mutabitur. Non autem immutabilis id est impassibilis mutari. Posset enim Deus eam mutare de potentia absoluta. Haec est ergo contingencia quam in ea Gabriel ponit per potentiam externae considerationem. Et ibidem docet, quod voluntas per actum beatificum libere, complacenter tendit in obiectum beatificum licet non libere contradictorie, & haec libertas sufficit ad rationem meriti.

Haec arbitror, aliaque plura, quae si res in posceret, proferri possent satis euidenter ostendunt, quid primi Scholastici de doctrina Magistri Sententiarum, Hugonis, Richardi, imprimisque Bernardi, & Augustini a quibus eam didicerant, iudicaverint. Passim enim inculcant, libertatem ab illa necessitate quam Magister explicat, hoc est, coactione, a vera arbitrii libertate repellendam esse, nihil omnino solliciti, utrum voluntas immutabili fir-

mitate quippiam velit. Nec aliam omnino libertatem perique cum illis antecessoribus suis agnoverunt, nisi illam triplicem, a necessitate coactionis, a peccato, a miseria, quarum duas posteriores, velut spurias respectu libertatis generalis, quae communis est bonis & malis, abiecerunt. Neque esset difficile ostendere quibus gradibus ab illa doctrina paulatim deflexum est, dum quidam ceperunt primo liberum arbitrium distinguere in liberum & liberatum; tum alij libertatem respectu finis imminuere, alij deinde proflus tollere: alij respectu mediorum, mox indifferentiam urgere; alij denique nullam libertatem, nisi illam agnoscere. Quod usque adeo verum est, ut eosdem omnino Scholasticos nonnullos veteres videre liceat, initio ad amulsum cum Magistro sentientes, imo longe audacius & apertius illius sensa promentes quam ipse promiserat, deinde sub finem vitae in alterum extremum, quamvis non nihil vacillando vergentes. Quae sane posteriorum scriptorum declinatio, multoque magis praecedentium improbatio, euidentissimo argumento est, aliam doctrinam a posteris tradi, quam a maioribus accepta fuerit. Sed quia non sine magna ratione credendi sunt declinasse, opere pretium me facturum puto, si paulisper praecipua eorum argumenta excussero, & Bernardi, imo & Scholasticorum veterum verbis & sensu solvero, vel soluta demonstravero.

CAPVT